

MHAH180015322020

नियमित दिवाणी दावा नं. ६१३/२०२०

भाऊसाहेब पंढरीनाथ डौले

विरुद्ध

विजय प्रकाश क्षिरसागर आणि इतर

नि. १६ खालील आदेश

१. सदरचा दावा वादींनी प्रतिवादी यांचेविरुद्ध जाहीर इराव होवुन मिळणेसाठी व निरंतर ताकीद मनाई हुकूमासाठी आणलेला आहे.

२. प्रस्तुत दावातील वादी व प्रतिवादी यांचा एकमेकांशी काहीएक संबंध नाही. प्रतिवादी क्र. १ व २ हे वादीच्या गावातील आहेत. दावा मिळकतीमधील दक्षिण बाजुची बखळ जागा मिळकत ही वादीचे वडीलोपार्जीत मिळकत होती व आहे. सदरची मिळकत वादीचे प्रत्यक्ष कब्जे वहिवाटीची होती. सदर बखळ जागेचा वादी हे स्वतंत्रपणे व पुर्ण मालकी हक्काने वाग वहिवाट करुन सालोसाल उपभोग घेत आलेले होते. अशा प्रकारे बखळ जागा मिळकत वादी याचे एकत्र हिंदु कुटुंबाची वाग वहिवाटीची वडीलोपार्जीत मिळकत आहे. कौटुंबिक व्यवस्थापन म्हणुन कुटुंबाचा कर्ता म्हणुन सदर मिळकत वादी याचे ताब्यात व कब्जात होती व आहे. डाा अहमदनगर सब डाा राहुरी पैकी मौजे जोगेश्वरी आखाडा येथील मिळकत गट नं. २८०/१/१ या मिळकतीमध्ये वादीने दि. ४/०५/१९७६ रोजी मौजे जोगेश्वरी आखाडा, राहुरी बुा येथील सर्वे नं. २८० पैकी म्यु.घ.नं. १७९६ हे खरेदीखताने विकत घेतलेले आहे व त्याबाबत दि. १७/०६/२०१७ रोजी जोगेश्वरी आखाडा येथे मिळकती असुन वादीच्या वरील मिळकतीच्या दक्षिण बाजुस सुखदेव बाबुराव डौले यांची पुर्व-पश्चिम ८० फुट लांबी व

दक्षिण-उत्तर रुंदी २५ फुट अशी बखळ जागा वादी याचे ४० वर्षांपासून वापरात असून सदर जागेमध्ये वादी याचा गायी गुरांचा गोठा तसेच जनावरासाठी चारा वैरण व उकीरडा व गायी गुरांना पाण्याची टाकी व शेतीतून नळ कनेक्शन घेतलेले आहे. सदर जागा ही साधारणपणे सन १९८५ सालापासून वादी हे शांततामयरित्या वाग वहिवाट करून अविरतपणे वापर करत आलेले आहेत.

३. त्याचप्रमाणे, वादी यांनी दि. २१/०३/२०१७ रोजी सौ. कमल ज्ञानदेव धसाळ यांचेकडून मौजे जोगेश्वरी आखाडा राहुरी नगरपरिषद हद्दीमधील मिळकतीबाबत कबुलायतनामा लिहून घेतांना पुर्व-पश्चिम १०० फुट लांबी, दक्षिण-उत्तर ३० फुट रुंदी याचे एकुण क्षेत्रफळ ३००० चौ. फुट याची चतुःसिमा पुर्वेस-आदिनाथ दगडु गाडे यांची मिळकत, पश्चिमेस-कॅनॉल रस्ता, दक्षिणेस-गावठाण बखळ जागा, उत्तरेस-नारायण डौले यांची जागा अशा प्रकारे वर नमुद वर्णनाची मौजे जोगेश्वरी आखाडा येथील मिळकत कमल ज्ञानदेव धसाळ यांचे मयत वडील सुखदेव बाबुराव डौले व तिची आई मयत सुलोचना सुखदेव डौले यांचे वाग वहिवाटीची घरजागा व बखळ जागा मिळकत होती. सदर मिळकतीमध्ये कमल ज्ञानदेव धसाळ ही लग्नापुर्वी बरेच वर्ष तिच्या मयत आई वडीलांसमवेत राहात होती. सदर तिच्या मयत आई वडीलांना ती एकुलती एक मुलगी होती. तिच्या आई वडीलांचे वाग वहिवाटीस असलेली वर नमुद मिळकत तिच्या वडीलांनी इतरत्र सोयीस्कर मिळकत घेणेसाठी व आर्थिक अडचणीचे निवारण करणेसाठी माहे फेब्रुवारी १९८५ साली रक्कम रु. १०००/- मात्रचे मोबदल्यात वादी यांना कायमस्वरूपी कब्जे वहिवाटीस दिलेली होती. अशाप्रकारची सत्य परिस्थिती असतांना प्रतिवादी क्र. २ याने प्रतिवादी क्र. १ यांस मौजे जोगेश्वरी आखाडा येथील भुमापन क्रमांक व उपविभाग २८०/१/१ या मिळकतीबाबत रक्कम रु. ३,००,०००/- मात्र दि. २१/१०/२०१६ रोजी प्रतिवादी क्र. २ याचे सर्वे नं. २८०/१/१ क्षेत्र ६.५२ हे.आर + पो.ख.२.२८ हे.आर, आकार ८.१० यापैकी स्वतंत्र हिश्याचे पुर्व-दक्षिण कोप-यातील क्षेत्र ०.५४ हे.आर + पो.ख. ०.१८ हे.आर या क्षेत्रापैकी पुर्व-पश्चिम मधील दक्षिण बाजुचे क्षेत्र ०.०२ हे.आर आकार ०.०५ हे खरेदी दिले. तसेच या मिळकतीत जाणे-येणेसाठी या मिळकतीच्या पश्चिम बाजुने कॅनॉल लगत वहिवाटीचा रस्ता असून सदर रस्त्याने वागण्याचे हक्कासह सूची क्र. २ चा दस्त

क्रमांक ३१३४/२०१६ हा नोंदविला गेला व त्यावरून महसुल दप्तरी फेरफार नं. ४०८०७ अन्वये नोंद घेण्यात आली. अशी परिस्थिती असतांना प्रतिवादीचा व वादीचे ताब्यातील व कब्जातील मिळकतीचा कोणत्याही प्रकारे संबंध नसतांना व प्रतिवादी क्र. १ ची मिळकत वादीच्या शेजारी नसतांनाही प्रतिवादी क्र. २ याने प्रतिवादी क्र. १ यास करून दिलेले खरेदीखत हे वादीच्या ताब्यातील व कब्जातील बखळ जागेच्या व्यतिरीक्त दुस-या जागेचे असुन परंतु सदर खरेदीखताच्या आधारे प्रतिवादी क्र. १ हा वादीच्या ताब्यातील व कब्जातील बखळ जागेवर मालकी हक्क सांगु पहात आहे व प्रतिवादी क्र. १ हा वादीच्या ताब्यातील व कब्जातील बखळ जागा मिळकतीत वादी यांना जाणे-येणेस व गायी गुरे बांधण्यास व शांततामय कब्जे वहिवाटीस स्वतः व इतरामार्फत हरकत अडथळा करीत आहे. म्हणुन, वादीने कोर्ट कमिशनर यांची नेमणुक करण्यात यावी व त्यांना दिसत्या परिस्थितीची प्रत्यक्ष पहाणी करुन सदर वर नमुद केलेल्या बखळ जागेबाबतची हिंडुन फिरुन पहाणी करुन त्याचा रिपोर्ट नकाशासह मिळणेसाठी सदरचा अर्ज दाखल केला आहे.

४. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी नि.क्र. १८ वर त्यांचे म्हणणे दाखल केले आहे. त्यांनी त्यांच्या म्हणण्यामध्ये असे कथन केले आहे की, वादीचा प्रस्तुतचा अर्ज खरा नाही, वादीचा प्रस्तुतचा अर्ज सिव्हील प्रोसिजर कोडचे कोणत्याही तरतुदीस अधिन राहुन दिलेला नसल्याने तो कायद्याने मेन्टेनेबल नाही. वादीस दावा कलम १ मध्ये दिलेले मिळकतीचे मालकी नाही, ताबा नाही अशा परिस्थितीत केवळ मे. कोर्टाचे मदतीने प्रस्तुतचे दाव्यात पुरावा गोळा करता येणार नाही. तसेच प्रतिवादी क्र. १ व २ यांचे पुढे असे म्हणणे आहे की, प्रतिवादींना त्यांचे खरेदी मालकीचे क्षेत्रात त्रास देण्यासाठी दावा जमिनीशी वादींचा दाव्यात कथन केल्याप्रमाणे कोणताही हक्क अधिकार नसतांना केवळ कोर्टाचे मदतीने अतिक्रमण करण्यासाठी, बेकायदेशीर कब्जा करण्यासाठी प्रस्तुतचा खोटा दावा व मनाई अर्ज वादीने प्रतिवादी विरुद्ध आणलेला आहे. वादी स्वच्छ हाताने कोर्टात आलेला नाही. त्याचा हेतु स्वच्छ नाही. २८/१/११ मध्ये बेकायदेशीर कब्जा करुन प्रतिवादीचे क्षेत्रावर प्रस्तुतचे दाव्यावर अतिक्रमण करण्याचा वादीचा कुटील हेतु आहे व त्याच करीता कोर्टाचे मदतीने कमिशनरची नेमणुक करुन पुरावा गोळा करण्याचा वादीचा हेतु आहे. तो कायदेशीर नाही. म्हणुन प्रतिवादी

क्र. १ व २ यांनी वादी यांचा अर्ज नामंजुर करण्यात यावा अशी विनंती केली आहे.

५. प्रस्तुत अर्जासाठी वादीचे वकील श्री. बी. डी. पवार व प्रतिवादीतर्फे वकील श्री. ए. जे. डौले यांचा युक्तीवाद ऐकला. माझ्या समोर आलेले मुद्दे व त्यावरील निष्कर्ष कारणमिमांसासह खालीलप्रमाणे

अ.क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
१.	वादी हे सिध्द करतात की, दावा मिळकतीमधील दक्षिण बाजुची बखळ जागा या बाबतची सत्य परिस्थिती अभिलेखावर आणण्यासाठी दिवाणी प्रक्रिया संहिता १९०८ चे आदेश २६ नियम ९ अन्वये कोर्ट कमीशनर यांचे नेमणूक करणे आवश्यक आहे?	नाही.
२.	काय आदेश	अर्ज नामंजुर करण्यात येत आहे.

६. येथे नमुद करणे गरजेचे आहे की, वादीने सदरचा दावा हा जाहीर ठराव होवुन मिळणेसाठी व निरंतर ताकीद मनाई हुकूमासाठी दाखल केलेला आहे. वादीचा अर्ज, त्यावर प्र.वादीचे म्हणणे व दाव्याचे अवलोकन केले असता, नि.३/१ मध्ये वादीने दाखल केलेल्या ७/१२ उता-यावर प्रतिवादींचे नाव दिसून येते.

७. तसेच प्रस्तुतचा अर्ज, दावा मिळकतीमधील दक्षिण बाजुची बखळ जागा याबाबतची सत्य परिस्थिती पाहण्यासाठी दाखल केलेला आहे. प्रस्तुत प्रकरणात नि.क्र. ५ चा अर्ज अदयाप पर्यंत प्रलंबित आहे. प्रस्तुत अर्जाचे स्वरूप पाहता तो पुरावे गोळा करण्यासाठी केलेला आहे असे दिसून येते.

८. पूर्णपणे प्रस्थापित कायद्याचे तत्व आहे की, पुरावा गोळा करण्यासाठी कोर्ट कमिशनरची नेमणूक करता येत नाही. (It is settled principle of law that, Court Commissioner cannot appointed for collection of evidence).

९. तसेच नामदार उच्च न्यायालय यांनी खाली नमूद केलेल्या न्यायनिवाडयामध्ये तोंडी पुरावा अभिलेखावर समाप्त होईपर्यंत कमिशनरची नेमणूक करू

नये, असे न्यायतत्व घोषित केलेले आहे.

१. सय्यद मुश्ताक अहमद सय्यद इस्माईल आणि इतर वि. सय्यद आशिक अली खान हातदार (२०११(६) एम.एल.जे.-२१२ (२)बॉम्बे सी.आर ७९०)
२. नलूबाई शिंदे आणि इतर वि.गोपिनाथ शिंदे- २०११ (२) एम.एल.जे.९९१.
३. ज्ञानदेव विठठल साळके आणि इतर विरुद्ध दगडू कादर इनामदार २०१७(३)एम.एल.जे.३१४.
४. भिका महादू काटकर आणि इतर वि.अर्जुन भिमराज घोडे रिट पिटीशन क्र.१८९०(१९) निकाल ता.०९.०७.२०१९.

१०. त्यामुळे वरील सर्व बाबींचा विचार करता वादींचा अर्ज मंजूर करणे न्यायोचित ठरणार नाही. सबब, मी मुददा क्र.१ चा निष्कर्ष नकारार्थी देऊन मुददा क्र.२ करीता मी खालील आदेश पारित करित आहे.

: आदेश :

१. प्रस्तुतचा अर्ज नामंजूर करण्यात येतो.
२. सदरच्या अर्जाचा खर्च अंतिम न्यायनिर्णयासोबत राहिल.

दिनांक: ०३.१२.२०२२

(सौ. आर.एस.तापडीया)
सह दि.न्यायाधीश क.स्तर,
राहूरी